

על הפרק

בחלוקף שנה

שנת תש"ך היתה שנת היערכות למשק החק" לאי. מיד בראשית השנה, עם הסיכומים הראשון נים של מאזן ההוצאה וההכנסה של שנת תשי"ט התגלתה תמונה קודרת של הפסדים אשר עברו את ההשערות הפסימיות ביותר. ענף החלב הלך בראש רשימת הענפים שלא איונו את חשבונם. היתה זו תוצאה הכרחית ובלתי נמנעת של מדיניות מחירים של הממשלה והצפת השוק בתוצרת ייבוא אשר שיבשה את כל מערכת השיווק של מוצרינו.

היה ברור שחייב לחול מפנה מכריע על מנת למנוע התמוטטות הענף. הכרה זו חדרה — אם גם באיחור רב מאוד — למרכזי תנועות ההתיישות והמרכז החקלאי ואפילו גורמים ממשלתיים מסויימים לא יכלו שלא להכיר כי הרחיקו לכת בהטלת חלק גדול מדי על ההתיישבות מן הנטל לשמירת יציבות הכלכלה במדינה.

נערכה חזית רחבה ונמרצת לבלימת התדרדרות החקלאות, אשר נהנתה מעזרה פעילה של משרד החקלאות.

בענף החלב היו שלושה סעיפים עיקריי בהם התנהלה הפעולה:

- הפסקת הייבוא של מוצרי חלב מחו"ל;
- שינויים בסובסידות והעלאת המחירים לצרכן;
- תכנון הייצור במשק.

הפסקת הייבוא בתש"ך היתה אמנם מלאה אבל עוד שווקו ברבע הראשון של השנה כמויות גדולות של חמאה מן המלאי שבמחסני הממשלה.

ולמעשה הופיעו עוד מוצרי חוץ מצבירה פרטית עד סוף השנה. גורם ההתחרות עם תוצרת זולה, אם כי לא חוסל לגמרי, הרי צומצו במידה מכרעת וההשפעה המבריקה על השיווק לא איחרה לבוא. בתש"ך סופקו למחלבות כ־17 עד 18 מיליון ליטר חלב יותר מאשר בתשי"ט והם נקלטו כולם בעוד שבתשי"ט קרוב ל־7 מיליון לא הגיעו לידי כל ניצול שהוא. אכן לא היתה שום הפרזה בהערכת השפעתו השלילית של הייבוא על שיווק התוצרת המקומית, ורק בשנה החדשה, לאחר שנותרו קנו כל המחסנים נדע את היקפה המלא.

המחירים של החלב לצרכן, בעיקר של תוצרת החלב בישראל, הם נמוכים מאוד בהשוואה למחירי מזונות אחרים ובתש"ך, כבעבר, נמשך המאבק על העלאת המחירים על מנת להקטין את תלות ההכנסה של היצרן בסובסידיה. לפני קרוב לחודשיים הועלה מחיר מרבית מוצרי החלב בגבולות 10% עד 12%, מבלי שום גרם לזעזועים בשיווק, בניגוד לחששות והיסוסים שליוו פעולה זו. הנסיון הזה צריך לשמש לקח להמשך הפעולה בשטח זה בשנה החדשה.

בבעיות תכנון הייצור קויימו דיונים יסודיים וסוכמו הקווים הכלליים למסגרת הארצית. העבור דה העיקרית של הפיכת המסגרת הארצית לתכנון מעשי בכל אזור ובכל משק היא עדיין לפנינו, ובמידת הצלחתה תהיה תלויה בהרבה הריווחיות של הענף.

שנת תש"ך תצוין גם בנסיון הראשון של ייצוא בקר לגידול לחו"ל. קשה לדעת איך תפתח התחלה זו אולם יש סיכויים טובים

להצלחתה. קיימת התעניינות ערה מצד ארצות שונות והשנה החדשה צופנת בחובה את עתידו של נסיון זה.

מכה קשה הוכינו בשנה שחלפה ע"י מחלת הפה והטלפיים מזן אסיה, אשר הופיעה מיד בהתחלת השנה ונמשכה כ־4 חודשים. אמנם הצליח המכון הווטרינארי בראשות פרופ' קימרון ז"ל, למנוע אסון צפוי אולם ההטרדה ושיבוש סידרי העבודה במשקים, באגודות להזרעה ובהור בלת החלב למשך תקופת זמן ארוכה למדי גרמו לנזקים כבדים למשק באינוונטר החי, מחמת תוספת מזון להבראה ועוד.

למרות פגע הפה והטלפיים היתה התקדמות נוספת בתנובת החלב לפרה והעדר הרשום בספר העדר יגיע לתנובה ממוצעת שתנוע בגבולות 5600, 5700 ק"ג לפרה, וייקבע בזה שיא חדש העולה על כל קודמיו.

יש יסוד לתקוה כי השנה החדשה הבאה עלינו לטובה תביא שיפורים נוספים לענף וקיום הוגן לעובדים בו.

פרופ' קימרון איננו

כרעם ביום בהיר פגעה בנו בבוקר אוגוסט אומלל אחד הידיעה על מותו הפתאומי של פרופ' קימרון. הוא נעקר מתוכנו כאיבר מן החי. רק אתמול ראינו אותו רכון בשקידה על עבודתו, רק זה עתה ישב אתנו בדיון על דרכי הטיפול במחלת הפה והטלפיים, מלא יזמה ותכניות פעולה, והנה הלך מאתנו ללא שוב.

פרופ' קימרון חונן במזיגה נדירה ביותר של תכונת חוקר מעמיק ושל מבצע בעל מעוף והעזה. עם כל גאוניותו במדע, במחקר ובתגליותיו, לא נשאר אף פעם בתחום ד' אמות של מעבדתו. הוא הפליא כל פעם מחדש בחור המעשי, בעזרתו

הוא יזם ואירגן פעולות בשדה להבטחת השימוש הנכון והיעיל בתרכיביו.

לא היה גבול לחריצותו, והיה רושם שלא ידע שלווה. הוא היה אכול-אש הסקרנות המדעית שהשתקפה בברק-עיניו הנדיר, ובה עלה ונשרף כליל.

פועלו היה רב. הוא רשום בקונטרסי מדע ונתפרסם בתבל רבה. שיטתו בתורת הווירולוגיה הפכה לנכס צאן ברזל במדע זה בעולם. בתולדות פיתוח ענפי החי במשק העברי שזור שמו כמלווה נאמן וכעומד בשער בכל מקרה של מחלות מאיימות על עצם קיום בעלי החיים.

עם הסתלקותו ללא עת אבד למדע חוקר שעוד נכוננו לו גדולות, וממשק החקלאי נעקרה משענת נאמנה, עמוד תווך מן הבנין.

עצרת פרסים למגדלי בקר

ציון בוקרים על הישגיהם בגידול, בטיפוח ובייצור חלב נקי הפך למסורת נאה אשר מרכות סביבה חוגים רחבים, והכיניס רב המשתתפים שהתקיים בבית-דגן באוגוסט השנה יוכיח. בחור ברת זו ימצא הקורא רשימה מפורטת על הישגי בעלי הפרטים בכל השטחים ולא נוסיף עליהם כאן. נציין רק שיש להעריך את הנוהג המתאורח כסימן התבגרות בשטח המקצועי. הפרסים אינם ערך בפני עצמם ומטרתם העיקרית אינה הנחלת כבוד לנושא הפרס — אם כי כבוד זה אינו מוטל בספק — אלא העמקת תודעת הטיפוח בציבור הרחב, אשר בלעדיה לא תיתכן הצלחה והתקדמות בגידול בקר. זה הוא אחד האטרקטיבים בטיפוח הבקר בעל מסורת ארוכה בכל הארצות. המתקדמות וגם אנו חייבים לטפח אותו ולייעד לו את המקום הראוי במערכת פעולותינו בעתיד.

✱